

BREVIARIS

Declaració dels
drets de la dona
i la ciutadana
i altres escrits

Olympe de Gouges

PUV

BREVIARIS

XXVIII

Declaració dels drets de la dona i la ciutadana

i altres escrits

Olympe de Gouges

Selecció, introducció i notes
de Laura Peris Bolta

Traducció del textos:
Laura Peris Bolta i Vicent Olmos

P U V
UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

Títols originals: *Déclaration des Droits de la Femme et de la Citoyenne Lettre au Peuple, ou Projet d'une caisse patriotique*
Le cri du sage
Action héroïque d'une Française, ou La France sauvée par les femmes
Le bon sens du français
Les trois urnes
Une patriote persécutée à la Convention Nationale

© de la traducció dels textos: Laura Peris Bolta

© de la traducció de la *Declaració dels drets de la dona i la ciutadana*:
Vicent Olmos, 2021

© d'aquesta edició: Universitat de València, 2021

Publicacions de la Universitat de València

Arts Gràfiques, 13 - 46010 València

Coordinació editorial: Amparo Jesús-María

Disseny de la col·lecció: Enric Solbes

Maquetació: Celso Hernández de la Figuera

Correcció: Elvira Iñigo

ISBN: 978-84-9134-792-7 (ePub)

ISBN: 978-84-9134-793-4 (PDF)

Edició digital

ÍNDIX

Introducció

Declaració dels drets de la dona i la ciutadana

Carta al poble o projecte d'un fons patriòtic

El crit del savi

*Acció heroica d'una francesa o França salvada per les
dones*

El sentit comú de l'home francès

Les tres urnes

D'una patriota perseguida, a la Convenció Nacional

Introducció

El 3 de novembre de 1793, passades les dotze del migdia, una multitud impacient esperava a la plaça de la Révolution de París. Cap dels presents tenia previst trobar-se en aquells moments allà, però el clima matinal havia obligat a endarrerir la cita fins al migjorn. Els carrers de la capital francesa havien despertat amb l'aspecte fantasmagòric que acompanya la pluja de tardor, que els feia intransitables per a un carruatge que comptava amb el pes de mitja dotzena de persones. El mateix carruatge que, quan la pluja va amainar, eixia de l'edifici de la Conciergerie pel carrer de la Barillerie i creuava el riu Sena. El trajecte era curt, però les calçades relliscoses dificultaven el trànsit ja de per si congestionat per l'activitat que es reprenia al centre de París després de les demores matinals. El conductor, a més, no semblava voler precipitar-se en la carrera: començava la funció.

El torrent de persones que ensopegaven amb la carreta alteraven el seu itinerari entre protestes que esdevenien disculpes o exclamacions una vegada reconeixien la condició de l'obstacle. Algunes persones més agosarades s'animaven, fins i tot, a seguir els passos de les rodes vacil·lants, tot increpant la passatgera però emparades per una certa distància prudent que anava minvant conforme s'apropaven al carrer de la Monoye. D'altres, observaven amb indiferència la carrera del carruatge, més preocupats pels quefers quotidians que no per l'amenaça implícita que comportava la mera existència de la diligència o el divertiment litúrgic que aquesta oferia. Amb l'estretament del carrer de Roule, la marxa s'havia reduït i havia permès a la massa de transeünts aglutinar-se al voltant del carro i

fer visible, durant un breu instant, la figura que s'hi alçava, impàvida, al centre.

L'alleujament d'entrar en una nova via cessà breument en encetar l'interminable trajecte pel carrer Honoré que, fàcilment, podia prolongar el recorregut més de dues hores. El dèficit nacional que afectava França des de feia anys, agreujat pel clima bèl·lic i la inestabilitat política, es reflectia en les desenes de façanes que impassibles, testimoniaven l'itinerari. Mentre anaven deixant enrere els vetusts edificis de la concorreguda via, la gentada s'anava fent més i més densa. La carreta descoberta solia oferir una exhibició extravagant de misèria humana que atreia com a mosques els espectadors congregats. Aquell dia, però, malgrat l'expectació generada pel renom de la desplaçada, l'ampli auditori urbà es removia més inquiet que de costum. La morbositat no acabava de ser satisfeta, reemplaçada per una incòmoda fascinació envers la solitària passatgera. Tot i així, l'esvalot multitudinari ressonava per tot el centre de París i el seu epicentre, la carreta que circulava a marxes forçades, era l'objecte de tota la cridòria. Els càntics revolucionaris es mesclaven amb rimes populars demanant la recuperació de la força, esquitxats d'insults en direcció al carruatge. Tot plegat conformava una celebració desorbitada per l'enemiga abatuda, exagerada històricament perquè aquesta provenia de les files del mateix poble: una traïdora a la causa revolucionària. L'aldarull no tractava de silenciar la traïció, ans al contrari, l'abanderava orgullosament com a advertència per a futures perfídies.

Quan el carro va girar pel carrer de la Révolution i el cavall va orientar-se cap a la plaça on desembocava, la multitud va esclatar en clamors. L'agitació augmentava en veure pròxima la funció anhelada. La carreta va prosseguir fins a aturar-se al centre de la plaça, on l'aguardava l'escenari.